

Admiral
BRANKO MAMULA

*Bezbjednost naše zemlje ne zavisi od namjera potencijalnih protivnika već od našeg uspješnog razvoja, od jedinstva naših naroda i narodnosti i borbene sposobnosti naših oružanih snaga**

U Predlogu rezolucije i u referatu naznačeni su osnovni zadaci Saveza komunista u tom području. Premda su svi oni veoma važni za daljnji razvoj sistema općenarodne odbrane i društvene samozaštite i za jačanje ukupnih odbrambenih sposobnosti naše zemlje, smatram da težište angažiranja komunista, organizacija i organa Saveza komunista, prvenstveno treba imati u slijedećim zadacima:

— daljnje podruštvljavanje poslova općenarodne odbrane i obezbjeđenje da se odbrana i zaštita još više ostvaruju kao sastavni dio samoupravnih prava, odgovornosti i aktivnosti radnih ljudi i građana i svih subjekata njihovog organiziranja;

— usavršavanje sistema općenarodne odbrane koji će omogućiti neprekidno omasovljavanje snaga oružane borbe i otpora;

— potpunije osposobljavanje društveno-političkog i ekonomskog sistema da u svim uslovima uspješno funkcionišu, podizanje na još viši nivo borbene sposobnosti oružanih snaga kroz njihovu daljnju tehničku modernizaciju, organizaciono usavršavanje, unapređenje rukovođenja i komandovanja, popunu kvalitetnim starješinskim

* Diskusija saveznog sekretara za narodnu odbranu admirala Branka Mamule na Dvanaestom kongresu SKJ.

kadrom i jačanje moralno-političkog jedinstva oružanih snaga i njihovog revolucionarnog i općenarodnog karaktera;

— daljnja teorijska razrada koncepcije općenarodne odbrane i posebno dogradnja taktike upotrebe snaga prema našoj originalnoj doktrini i strategiji vođenja oružane borbe, šire područjivanje mobilizacijskog sistema, materijalno-tehničkog obezbjeđenja oružane borbe i cjelokupnih priprema ratnih oružanih snaga. Potpunije idejno-političko akciono i organizaciono osposobljavanje Saveza komunista za još uspješnije ostvarivanje svoje vodeće uloge i Ustavom SFRJ utvrđene posebne historijske odgovornosti za odbranu i zaštitu zemlje od svih oblika ugrožavanja.

Dozvolite da ukažem na neke uslove u kojima ćemo raditi na realizaciji ovih i drugih zadataka i, s tim u vezi, na konkretne sadržaje i pravce idejno-političkog djelovanja komunista i organizacija u njihovom ostvarivanju.

Osnovno obilježje sadašnje međunarodne situacije je daljnje zaoštavanje političkih i ekonomskih odnosa u svijetu. Pojačana trka u naoružavanju između velikih sila i blokova čini suštinski elemenat sadašnje krize. Kao važan stratejski faktor javljaju se ekonomski pritisci, blokade i pokušaji privrednih lomova zemalja suprotnog bloka i njemu prijateljskih zemalja. Postavljaju se ciljevi izmjene globalnih odnosa, kako u naoružanju, tako i u sferama uticaja u svijetu i pregovori s pozicije jačeg. Nastoje se legalizirati nove opasne doktrine o mogućnosti vođenja i dobijanja ograničenog nuklearnog rata. Važeće vojno-političke doktrine dviju supersila i blokova su kao nikada do sada suprotstavljene jedna drugoj. S druge strane, ogromni ljudski i materijalni potencijali angažirani su u naoružavanju, veoma su ojačali ulogu vojnog faktora u društveno-ekonomskom životu mnogih zemalja.

Nema izgleda da će u dogledno vrijeme doći do poboljšanja međunarodne vojno-političke situacije. Štaviše, sve procjene i analize međunarodnih kretanja pokazuju da su moguća daljnja zaoštavanja ekonomskih i vojno-političkih odnosa, i kao izraz toga aktiviranje postojećih i otvaranje novih kriznih žarišta u pojedinim regionima svijeta, sa nesagledivim vojno-političkim posljedicama. Nema potrebe zaključivati kakvoj bi opasnosti bio izložen svijet i posebno Evropa, gdje su koncentrirane najveće snage, ako bi se ovaj trend odnosa produžio. Iako se širi pokret borbe za očuvanje mira i nezavisnosti i raste otpor trci u naoružavanju, mora se dugoročno računati s činjenicom da će se među velikim silama i blokovima odvijati sukobi oko dominacije nad najvažnijim područjima svijeta, izvorima sirovina, komunikacijama, zonama razvoja oružanih

snaga i drugima, i da će se taj proces odvijati u neposrednom ili posrednom ugrožavanju sloboda i nezavisnosti, prvenstveno malih i blokovski neangažiranih zemalja.

Kao izraz takve orijentacije i dalje će se nastaviti miješanje u unutrašnje odnose drugih zemalja s ciljem njihove društveno-ekonomske, političke i socijalne destabilizacije i na toj osnovi stvaranja uslova i povoda za direktne vojne intervencije.

Nema sumnje da će se takva politika blokovskih zemalja i velikih sila negativno odražavati na međusobne odnose neangažiranih zemalja i na njihove stavove i ponašanja u rješavanju svih važnih ekonomskih, političkih i drugih problema u svijetu.

Uporedo s jačanjem vojnog faktora i primjenom politike sile sve se više podstiču i provode i drugi oblici ugrožavanja bezbjednosti pojedinih zemalja. Zato je realno očekivati da će snage koje teže osvajanjima i širenju sfera dominacije sve više primjenjivati raznovrsne oblike specijalnog rata, kao specifičnog oblika agresije, uz angažiranje unutrašnjeg neprijatelja u napadnutim, odnosno ugroženim zemljama.

Postojeća vojno-politička situacija, naročito u Evropi i na području Mediterana najneposrednije će se odražavati na međunarodni položaj i bezbjednost naše zemlje. Poznato je da u vojnostrategijskim kombinacijama na Balkanu i u ovom dijelu Evrope, naša zemlja iz više razloga zauzima značajno mjesto. Sa opasnostima koje odatle proizilaze za bezbjednost mi moramo računati kao sa stalnim faktorima našeg spoljnopolitičkog položaja. U ovom vremenu, poslije smrti druga Tita, posebno poslije pogoršane ekonomske situacije i kontrarevolucionarnih događaja na Kosovu, nas stalno procjenjuju i vrlo budno nas prate. Ostavljaju prema nama otvorene sve mogućnosti — od podrške, izražavanja zainteresiranosti za našu stabilnost, do napada u štampi, proricanja teškoća političkog i ekonomskog sistema koje zemlja teško može izdržati, i sagledavanja svojih interesa u mogućem razvoju. Mi tako jedino možemo razumjeti i davanje podrške ekstremnoj političkoj emigraciji svih boja i ohrabrivanje u zemlji onih koji su okrenuli leđa revoluciji i pošli putem otvorene izdaje, popularisanje i afirmiranje njihovih političkih stavova pred političkim i humanitarnim organizacijama u svijetu.

Pri svemu tome treba imati u vidu da se i na užem regionu Evrope i Sredozemlja nalaze značajne vojne snage i jednog i drugog bloka i da bi se one, u slučaju zaoštavanja krize, brzo i znatno povećale. Također se mora imati u vidu da se one moderniziraju i opremaju novim sistemima oružja i borbene tehnike, čime se stalno povećava njihova gotovost, mobilnost, silina udara, dubina mo-

gućeg operativnog zahvata i time stvaraju sve veći uslovi za iznenađenje. Konačno, kod ovakvog stanja općih odnosa, operativno-strategijskog razvoja oružanih snaga, posebno postojećeg i planiranog rasporeda raketnih nuklearnih snaga, naš prostor može biti zahvaćen i u općim, blokovskim i regionalnim ratnim sukobima, gdje napad na SFRJ ne bi morao biti primaran cilj.

Razumije se da, iznoseći ovakvu nepovoljnu sliku o postojećoj međunarodnoj vojno-političkoj situaciji i mogućnostima njenog daljnjeg pogoršanja, ne previđam ni sve pozitivne procese i ozbiljne pokušaje da se ograniči trka u naoružavanju, da se spriječe daljnja zaoštrevanja međunarodnih odnosa i očuva svjetski mir.

Na tom planu je mnogo akcija u čitavom svijetu koje ulivaju nade. Tu, prije svega, mislim na aktivnu borbu nesvrstanih zemalja za očuvanje mira i bezbjednosti, na sve snažniji otpor kojeg široke narodne mase i progresivne snage pružaju trci u naoružavanju. Pod tim uticajem političke partije, naročito partije socijalističkih opredjeljenja u Evropi, traže zajedničke programe, gdje je borba za mir, protiv blokovske podjeljenosti i trke u naoružavanju u najužoj vezi sa demokratskim i socijalističkim procesima u svakoj od tih zemalja.

Želim da napomenem da je ovo značajan proces našeg vremena, sa bitnim uticajem na formiranje suvremene slike svijeta, a Evrope posebno.

Imam, također, u vidu mogućnost otpočinjanja pregovora između SSSR-a i Sjedinjenih Američkih Država o nuklearnom oružju, ovogodišnje Drugo specijalno zasjedanje Generalne skupštine OUN o razoružanju i slične akcije, što sve vodi protiv rata uopće, posebno protiv daljnjeg nuklearnog naoružavanja.

Želim posebno istaknuti da je za međunarodni položaj i bezbjednost SFRJ — osim njenog aktivnog učešća u borbi za mir u svijetu i u prevazilaženju opasne vojno-političke situacije nastale naročito zadnjih godina — od bitnog značaja razvoj dobrih odnosa sa susjednim zemljama i velikim silama. Ovi odnosi, osim iznimno, su vrlo razvijeni. Pozitivno je što obje supersile izražavaju interes za dugoročno održavanje dobrih odnosa s nama. U cjelini, može se zaključiti da, i pored svih negativnih elemenata stvorene situacije, naša međunarodna pozicija nije oslabljena, ali uslijed njezine složenosti, moramo biti krajnje oprezni i spremni na svaku mogućnost.

Zato, kada su u pitanju odbrana slobode, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta naše zemlje, mi komunisti Jugoslavije i svi naši radni ljudi i građani, moramo u procjenama polaziti od realnih okol-

nosti u kojima bi se mogla naći naša zemlja i, u skladu s tim, poduzimati sve mjere koje će je činiti sposobnom da se uspješno štiti i brani od svih vidova spoljnog i unutrašnjeg ugrožavanja.

Tu, naravno, ne mislim samo na mjere i aktivnosti najneposrednije vezane za oblast općenarodne odbrane i društvene samozaštite, nego i na uspješnije rješavanje društveno-ekonomskih, političkih, međunacionalnih, klasno-socijalnih i svih drugih problema u našem društvu. Iskustva daju dovoljno pouka o tome da bezbjednost i međunarodni položaj svake zemlje odlučujuće zavisi od njenog unutrašnjeg jedinstva i stabilnosti jer, kako je to jednom prilikom istakao drug Tito, po pravilu, agresije nisu poduzimane na one zemlje i narode gdje je očekivan jak otpor i gdje je ishod rata za agresora bio neizvjestan.

Mora se reći da se ponekad i u pojedinim društvenim organima i sredstvima, pa i u nekim organizacijama i organima Saveza komunista, nedovoljno vodi računa, upravo, o tome da nedosljednost i neodgovornost u ostvarivanju strateških opredjeljenja naše revolucije, povodjenje za trenutnim i parcijalnim interesima, odstupanja od naših zakonskih, socijalističkih, samoupravnih moralnih normi, sporo i neadekvatno rješavanje privrednih, socijalnih i drugih problema slabi odbrambenu i samozaštitnu sposobnost naše zemlje i stvara prostor i uslove imperijalističkim i kontrarevolucionarnim snagama da djeluju protiv naše zemlje i da ugrožavaju njenu bezbjednost, njen socijalistički samoupravni razvoj i teritorijalni integritet.

Kao što nije bilo ni do sada, tako ni ubuduće, bezbjednost i nezavisnost naše zemlje neće zavisiti od želja i namjera njenih protivnika, već prvenstveno i odlučujuće od njenog uspješnog socijalističkog samoupravnog razvoja, od jedinstva naših naroda i narodnosti i njihove spremnosti da brane sopstvenu slobodu, i, naravno, od borbene sposobnosti naših oružanih snaga.

Kada je riječ o zadacima Saveza komunista neposredno vezanim za područje općenarodne odbrane i društvene samozaštite jedan od njih je svakako, aktivnost na daljnjem podružtvljavanju svih poslova i mjera iz te oblasti. U vremenu koje je iza nas, u tome su ostvareni značajni rezultati, stečena mnogobrojna iskustva. Njihova je posebna vrijednost u tome što je organiziranje odbrane i zaštite u većini preneseno na samoupravne organizacije i zajednice, na republike, pokrajine i općine, čime su stvorene mogućnosti da se naš odbrambeno-samozaštitni sistem zasniva na konkretnoj ocjeni stanja, potreba, materijalnih, kadrovskih i drugih mogućnosti svakog pojedinog dijela društveno-političkog i ekonomskog sistema.

Kada je riječ o oružanim snagama, one su u proteklim godinama značajno brojno povećane i veće su nego ikada u našoj prošlosti. Njihovo naoružanje i oprema je moderna. Ostvareni su svi neophodni uslovi za još brži sopstveni razvoj osnovnih vrsta naoružanja i opreme, na tehnološkom nivou suvremenih vojski. Snažno je razvijena kadrovska, naučna i razvojna baza i ona se dalje razvija. Oružane snage su postale okosnica velikog sistema masovne općenarodne odbrane nastale na društveno-političkim opredjeljenjima i usvojenim ustavnim stavovima. Sve provjere vršene prošlih godina nedvosmisleno pokazuju da je sistem općenarodne odbrane izgrađen i da su stvoreni preduslovi da on funkcioniра u svim, pa i u najtežim ratnim uslovima. Ali, uz sve rečeno, još uvijek poslovi i zadaci iz oblasti odbrane i zaštite nisu postali stvar svih društvenih subjekata u mjeri koliko to zahtijeva koncepcija općenarodne odbrane i zaštite, politički sistem socijalističkog samoupravljanja i realna procjena vojno-političke situacije u kojoj živimo.

Zato Savez komunista i ubuduće treba da uočava sva pitanja koja se odnose na potpunije podružtvljavanje odbrambeno-samozaštitnog organiziranja i aktivnosti, da pokreće inicijative i razvija odgovornost za njihovo dosljednije i brže rješavanje od strane organa i institucija koje su za to nadležni i odgovorni.

Posebna pažnja moraće se posvetiti daljnjem osposobljavanju društveno-ekonomskog sistema za njegovo uspješno funkcioniranje u ratnim uslovima. Tu, prije svega, mislim na osposobljavanje što većeg broja proizvodnih i remontnih radnih organizacija da u slučaju potrebe prijeđu na proizvodnju naoružanja i druge borbene opreme, kao i na pripremu uslužnih djelatnosti, tehničke infrastrukture i cjelokupne privrede za rad u najsloženijim ratnim uslovima.

U tom okviru, moraćemo posvetiti znatno veću pažnju proizvodnji hrane na brdsko-planinskim područjima, razvoju male privrede, neophodne za dugotrajan rat na cjelokupnom prostoru zemlje, obezbjeđivanju neophodnih rezervi pogonskog goriva, repromaterijala i drugih sredstava potrebnih za život i borbu, te većoj tehničko-tehnološkoj samostalnosti privrednih i drugih kapaciteta, a naročito onih koji će neposrednije proizvoditi za potrebe općenarodne odbrane.

Realizacija principa oslonca na vlastite snage u odbrani i zaštiti pretpostavlja i zahteva da u oblasti cjelokupne proizvodnje obezbjeđimo što je više moguće našu tehničko-tehnološku samostalnost, da više tragamo za sopstvenim rješenjima koja će nam omogućiti da koristimo sopstvenu sirovinsku bazu, naš energetske i ukupan ekonomski i kadrovski potencijal sa kojim raspolažemo.

Da bismo to postigli biće neophodno više i neposrednije raditi na objedinjavanju cjelokupnog naučnog potencijala koji ima naše društvo, na njegovom stimuliranju i usmjeravanju da iznalazi nova rješenja ne samo u proizvodnji naoružanja i vojne opreme, nego i svih drugih sredstava značajnih za našu, ne samo vojnoodbrambenu već i ukupnu ekonomsku nezavisnost prema drugim zemljama.

Složena vojno-politička situacija, jačanje oružanog potencijala u svijetu i opasnosti koje iz toga proizilaze za bezbjednost zemlje, zahtijeva stalno usavršavanje oružanih snaga, kako bismo obezbijedili da one svojom borbenom sposobnošću obeshrabre svakog onog tko bi pokušao ugroziti nezavisnost i teritorijalnu cjelokupnost Jugoslavije i njen socijalistički samoupravni razvoj.

U najvažnije i stalno aktuelne zadatke daljnje izgradnje oružanih snaga spadaju, kako sam na početku istakao, njihova visoka obučenost, opremanje suvremenim naoružanjem i drugom borbenom opremom, usavršavanje rukovođenja i komandovanja, obezbjeđenje potrebnog broja i kvalitetnog starješinskog kadra i, razumije se, jačanje njihovog moralno-političkog jedinstva.

U obuci jedinica, komandi i štabova ostvareni su krupni rezultati. Mirnodopski kadar uložio je i ulaže ogromne napore da obučava redovne kontigente vojnika, a zajedno sa rezervnim vojnim starješinama — desetak puta veću ratnu armiju.

Budući da obučenost ratnih oružanih snaga mjerimo strogim kriterijumima koji proizilaze iz našeg geostrategijskog položaja, razumljivo je što stalno tražimo i više i bolje. Zato u obučavanju jedinica, komandi i štabova moramo neprekidno usavršavati oblike i iznalaziti nove sadržaje koji će omogućiti da našom vještinom ratovanja i sposobnostima u korištenju naoružanja i prostora pobjedimo tehnički moćnijeg protivnika.

Razumije se da za sve zadatke borbe i otpora, moramo osposobiti cjelokupno stanovništvo, neovisno od toga da li je ono uključeno u ratne jedinice oružanih snaga ili druge odbrambene strukture.

Isto tako, biće neophodno da se sa obukom jedinica, komandi i štabova Jugoslavenske narodne armije i teritorijalne odbrane znatno više povezuje obučavanje organa radnih organizacija i društveno-političkih zajednica i organizacija.

Posebni zadaci i povećani naponi predstoje nam na planu opremanja i daljnje tehničke modernizacije oružanih snaga. To je pitanje koje se naročito aktuelizira u uslovima kada imamo složene ekonomske probleme u zemlji i kada se sve više usložava nabavka suvremenih borbenih sredstava, repromaterijala i rezervnih dijelova, zbog

neprekidnog rasta cijena na svjetskom tržištu i djelovanja drugih ograničavajućih faktora.

Zato će biti neophodno povećano angažiranje svih subjekata u društvu i Armiji da se program opremanja i daljnje tehničke modernizacije što dosljednije realizira. To će zahtijevati iznalaženje rješenja kojima će se obezbijediti stabilno financiranje dugoročnih programa modernizacije oružanih snaga.

Savez komunista moraće se angažirati i na prevladavanju onih shvatanja koja pojednostavljeno gledaju na fizionomiju budućeg rata i smatraju da našu koncepciju odbrambenog rata možemo realizirati samo osloncem na svijest ljudi i njihovim naoružavanjem za tzv. masovnu borbu. Iako je svijest ljudi i njihova spremnost da se bore od odlučujućeg značaja, ne smijemo se odreći ni nabavke suvremenih borbenih sredstava i tehnički složenih odbrambenih sistema čijim pravilnim rasporedom i adekvatnom upotrebom možemo u znatnoj mjeri eliminirati tehničku nadmoćnost budućeg agresora i povećati efikasnost masovne borbe i otpora ljudskog faktora. Svi smo svjesni da modernizacija oružanih snaga skupo košta i da ona čini ogromno opterećenje našem društvu, ali isto tako znamo da očuvanje slobode, nezavisnosti i integriteta zemlje nema cijene koja se ne može i ne mora platiti.

Značajan faktor za daljnju modernizaciju naših oružanih snaga je dostignuti tehnički i tehnološki nivo u razvojnim institucijama i industriji. Cijenimo da su ostvareni svi neophodni uslovi za još brži domaći razvoj osnovnih vrsta naoružanja i opreme na tehnološkom nivou suvremenih vojski. Snažna kadrovska, naučna i razvojna baza u Jugoslavenskoj narodnoj armiji i društvu, dostignuti industrijski kapaciteti vojne i druge industrije u stanju su da u visokom procentu od oko 80% opreme naše oružane snage. Istovremeno, naš ukupni razvojni i tehnološki potencijal i kapaciteti uz povećane napore u proizvodnji sirovina, repromaterijala i opreme, daje nam nove mogućnosti za izvoz. Mislim na izvoz gotovih proizvoda, tehnologija i najrazličitije vrste suradnje sa prijateljskim, prvenstveno neangažiranim zemljama. To može imati veliki ekonomski značaj za zemlju a jednovremeno predstavljati pomoć u jačanju odbrane zemalja koje ne žele da se vežu i ovise od velikih sila u opremanju svojih oružanih snaga.

Smatramo da je ovo jedan od značajnih zadataka gdje je neophodno učešće kako razvojnih i privrednih organizacija tako i društveno-političkih zajednica svih nivoa.

Osnovna pretpostavka za uspješnu realizaciju zadataka borbene izgradnje oružanih snaga i za daljnji razvoj teorije, koncepcije op-

čena rodne odbrane i njenu primjenu, svakako je kadrovsko jačanje oružanih snaga. Oružane snage mogu svoju ulogu uspješno izvršavati u miru, a posebno u ratu, ukoliko njihov starješinski sastav, po svojim društvenim opredjeljenjima i angažiranosti, moralno-političkim i stručnim kvalitetima, socijalnom i nacionalnom sastavu, bude dalje razvijao poznate pozitivne karakteristike Jugoslavenske narodne armije i održao njen visok ugled u narodu. Starješinski kadar oružanih snaga dužan je stalno pratiti društvene tokove u nas i u svijetu i prilagođavati ulogu i zadatke oružanih snaga najprogresivnijim opredjeljenjima našeg samoupravnog društva, kao što je to tražio drug Tito od nastanka Jugoslavenske narodne armije i u svim periodima poslijeratnog razvoja.

Upravo zato, kadrovska politika u oružanim snagama mora biti neprekidna briga i odgovornost organizacija i organa Saveza komunista i svih drugih subjekata u Armiji i društvu. Posebno naglašavam da poziv aktivnog starješine, zbog obaveza koje iz njega proizlaze i uslova pod kojima ih starješine svakodnevno izvršavaju, spada u teža zanimanja i da ga moramo materijalno i u svakom drugom pogledu adekvatno vrijednovati. Bez toga se neće moći uspješno riješiti problemi koji se već godinama javljaju u popuni oružanih snaga općevojnim i stručno-specijalističkim aktivnim starješinskim kadrom.

Razumije se, biće neophodna kritička analiza i dogradnja sistema popune i vođenja aktivnog starješinskog kadra, kako bismo obezbijedili ne samo potreban broj i kvalitet ovog kadra nego i njegovu što ravnomjerniju nacionalnu zastupljenost i najracionalniji način regrutovanja i obrazovanja, imajući u vidu da se dio funkcija u nekim službama i institucijama oružanih snaga bitno ne razlikuje od sličnih funkcija u društvu i da za njih nisu potrebni posebno obrazovani vojno-profesionalni kadrovi.

Na kraju ovog izlaganja, posebno ističem da izvršavanje svih zadataka izgradnje oružanih snaga i obezbjeđenja njihove uloge u svim uslovima u kojima bi se mogla naći zemlja u slučaju prijetnji njenoj nezavisnosti, integritetu i očuvanju ustavnog poretka, ovisi od njihovog visokog i stabilnog moralno-političkog stanja. Zato jačanje jedinstva, razvijanje socijalističke samoupravne i patriotske svijesti i političke sposobnosti pripadnika oružanih snaga da se snalaze u složenim društvenim tokovima i da svojom aktivnošću doprinese ostvarivanju politike SKJ, spada u red prvorazrednih i najvažnijih zadataka Saveza komunista, posebno komunista u oružanim snagama.

Posebna pažnja mora se posvetiti političkom radu i vaspitnom uticaju na vojnike i vojne obveznike i njihovom angažiranju u svim aktivnostima izgradnje vojnih jedinica i vojnih kolektiva. Kod njih treba stvarati i razvijati navike odgovornosti i discipliniranog ponašanja u obavljanju svakodnevnih zadataka. Kod dijela mladih ljudi koji dolaze na odsluženje vojnog roka i u vojne škole često se ispoljavaju shvatanja i ponašanja koja nisu u skladu s našim društvenim opredjeljenjima, radnim i moralnim normama. Iako Armija može da ostvari značajan vaspitni uticaj na mlade ljude, ipak smatram da osnovnu bitku za njihovo pozitivno formiranje treba voditi u društvima, školskim i radnim sredinama iz kojih dolaze u oružane snage.

Opredjeljujući se za daljnje podruštvljavanje općenarodne odbrane i traganje za novim sadržajima tog obimnog i veoma odgovornog posla biće neophodno da posebno izučavamo, istražujemo i teorijski svestranije i dublje osvjetljavamo izvorno Titovo vojno djelo koje je sastavni i nerazdvojni dio njegovog ukupnog revolucionarnog stvaralaštva. U toj oblasti je mnoštvo novih, velikih ideja i rješenja čija je vrijednost potvrđena sudom historije i neprekidno se potvrđuju u suvremenom vojnom razvoju. Zato, u svim našim pregnućima što ih činimo i što ćemo ih činiti, temeljni oslonac, trajni putokaz i podsticaj nalazimo i nalazićemo u Titovom djelu. Ono za nas nije suva teorija ili skup dogmi koje se uče i recituju, već živa kreativna misao koja ispunjava naš cjelokupan društveni život i čini okosnicu svih naših programa za budućnost. Zbog toga se i ovom prilikom bez Tita među nama, obraćamo tom velikom djelu tražeći i nalazeći u njemu pouke i nadahnuća za nova pre-galaštva u budućnosti.